

RAPPORT TIL PMR OM HJEMMEEKSAMEN I RETTSHISTORIE JUS 3220 ETTER TRE SEMESTRE

Denne rapporten baseres på de første tre avviklingene av hjemmeksamen i rettshistorie; høst 2016, vår 2017 og høst 2017. Formålet med rapporten er å gi PMR en oppsummering av de erfaringer som til nå er gjort slik at PMR får et grunnlag for å vurdere om ordningen fungerer og bør videreføres. Rapporten er delt i seks punkter:

Pensum/litteratur

Undervisning og lærere

Eksamen

Sensorkorps og sensur

Resultater og klager

Ansvarlig faglærers anbefalinger

Pensum/Litteratur

Læreboken, Dag Michalsen *Rett. En internasjonal historie*, Oslo 2011 med tilleggsheftet *Rettshistoriske årstall*, dekker læringskravene fullt ut og gir godt grunnlag for å lage varierte eksamensoppgaver. Læreboken og fagets semesterside har også forslag til videre lesing for interesserte studenter.

Undervisning og lærere

Undervisningen består av 18 timer forelesning (som også finnes på podcast) samt 8 timer eksamensrettet kurs. Hittil har professor Dag Michalsen holdt forelesningene. Kurslærere har vært professor Marit Halvorsen, førsteamanuensis Maria Astrup Hjort, førsteamanuensis Geir Heivoll (ansatt på Politihøgskolen, men p.t. ansatt ved IOR), stipendiatene Jørgen Skjold, Nora Naguib Leerberg og Bård Sverre Tuseth. Lærerne arbeider tett sammen og har utarbeidet et felles opplegg, med rom for nødvendige individuelle justeringer. Opplegget er sentrert rundt eksamenslignende oppgaver som skal diskuteres og disponeres i grupper. Det er holdt lærermøter to til tre ganger pr semester. Fra neste semester blir det en ekstern kurslærer pga forskningsfri og foreldrepermisjon blant de faste. Den eksterne læreren er imidlertid tett knyttet til rettshistoriemiljøet og godt kjent med faget og opplegget.

Alle lærere gjennomfører evaluering av opplegget med sine studenter. Responsen er stort sett positiv, men noe preget av motstridende reaksjoner, for eksempel «kursopplegget inneholder for mange oppgaver» og «kursopplegget kunne tatt for seg flere oppgaver»; «kursleder går for fort frem» og «kursleder kunne sørget for raskere fremdrift».

Undervisningssituasjonen må karakteriseres som tilfredsstillende.

Eksamen

Eksamenstiden er tre dager. Eksamen følger nokså umiddelbart etter undervisningen, slik at hele faget er gjennomført på ca fire uker i begynnelsen av semesteret. Kandidatene skriver på egne datamaskiner, i programmet Inspira. Det er utarbeidet detaljerte informasjonsskriv om eksamen, se semestersiden <http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUS3220/h17/index.html> under overskrift Eksamensressurser.

Det har vært få problemer med en tekniske avvikling av eksamen. Alle spørsmål om eksamen er henvist til eksamensseksjonen ved Karianne Stang. Det gjelder også spørsmål av faglig art, som f.eks. om tolking av oppgaven. Slike spørsmål blir besvart med at de ikke svares på.

De tre oppgavene om hittil er gitt, med tilhørende sensorveiledninger, finnes på <http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUS3220/oppgaver/index.html>.

Inntrykket er at oppgavene har truffet godt mht vanskelighetsgrad, og at formatet på eksamen – 3000 ord – er ganske passende. Det har vært diskutert om ordgrensen kanskje bør økes noe. Dette kommer lærerkollegiet evt tilbake til.

Sensorkorps og sensur

Det er bygget opp et sensorkorps på 15 – 16 personer. De fleste er ansatt ved Juridisk fakultet i Bergen eller Oslo med rettshistorie som arbeidsfelt, og de øvrige har nær tilknytning til faget gjennom bl.a. undervisning og sensorvirksomhet i mange år. Det holdes sensormøter hvert semester ca 1 uke etter eksamen, der sensorveiledningen blir gjennomgått og revidert. Sensorene fra Bergen deltar via Skype. Sensormøtene fungerer meget bra, og det er godt oppmøte.

Det er et mål å utvikle best mulig felles forståelse av vurderingskriteriene, slik at sensuren blir så riktig som mulig. Det er vanskelig, ettersom sensur er en utpreget skjønnsmessig virksomhet. Sensur av hjemmeeksamen byr dessuten på kompliserende elementer i vurderingen sammenlignet med skoleeksamen, fordi hjemmeeksamenen også er en prøve i å skrive en akademisk tekst. Sensurkommisjonene blir satt sammen slik at medlemmene roteres for hvert semester, for at alle skal få sensurere med alle. Det er å håpe at dette kan være med på å utvikle felles standarder.

Resultater og klager

Høsten 2016 gikk 253 kandidater opp til eksamen. Av disse klaget 41 kandidater. Av dem ble 21 stående på samme karakter, 1 fikk nytt vedtak til ugunst og 19 til gunst. Tallene for våren 2017 var 233 kandidater, 46 klager, 19 uendret, 24 avgjort til gunst og 3 til ugunst. Høsten 2017 var det 225 kandidater, 48 klaget, 22 ble stående, 20 fikk karakter endret til gunst og 6 til ugunst. Antall klager er dermed steget fra 16,8% til 21,3%. Det er uheldig. Samtidig er andelen som fikk omgjort karakter til ugunst steget fra 2,4% til 12,5%. I 2016 ble 5 karakterer endret 2 trinn og 1 endret 3 trinn. Våren 2016 var det tre klager som ble endret 2 trinn, og høsten 2017 var det 4. Det er å håpe at tallene er uttrykk for en bevegelse i retning samstemming av sensuren.

Ansvarlig faglærers anbefalinger

Som ansvarlig faglærer vil jeg anbefale at ordningen med hjemmeeksamen i rettshistorie fortsetter. Jeg mener at erfaringene vi har gjort med eksamensformen gjennomgående er gode. Jeg oppfatter også studentenes reaksjon som overveiende positiv. Eksamens plassering i begynnelsen av semesteret har vært administrativt krevende, men det er gode grunner for å samle faget i en intensiv bolk først i semesteret, bl.a. fordi faget dels trekker linjer tilbake til 5. semester og dels gir godt grunnlag for dypere forståelse av de øvrige fag i 6. semester. Hjemmeeksamen fungerer også som en trening i akademisk skriving, som kan være til nytte bl.a. for den senere masteroppgaven.

Det er en utfordring å lage eksamensoppgaver som er aktuelle, interessante og passende vanskelige. Den utfordringen tar vi imidlertid gjerne. Det er også en utfordring å samstemme sensuren. Dette arbeider vi meget alvorlig med.

Til slutt vil jeg fremheve det førsteklases arbeid som er nedlagt av Karianne Stang i eksamensseksjonen. Hennes innsats med å få på plass informasjon, sensorkorps, teknisk bistand osv har vært avgjørende for at hjemmeeksamen er avviklet nærmest uten problemer for studenter, sensorer og lærere. Det er laget solide rutiner for hele opplegget som gjør at denne for Juridisk fakultet nye eksamensformen allerede etter tre semestre er godt etablert.

Oslo, 1/12 2017

Marit Halvorsen

